

Prešporákok nyomában

VISSZHANG - LXVI. évfolyam, 43. szám, 2022. október 28.

Nádasdy Ádámról, a kitűnő magyar költőről köztudott, hogy soknyelvű ember, ezért úgy gondolom, hogy személyében Jozef Tancer *A soknyelvű Pozsony nyomában* című nagy jelentőségű (eredetileg szlovák nyelvű) könyvéről a leghivatottabb ítéset írt kritikát az *ÉS*-ben (*A prešporákok nyelvei*, 2022/41., október 14.), de engedje meg a tisztelt költő és nyelvész, hogy néhány kiegészítő megjegyzést hozzáfűzzek írásához.

A „*Jozef Tancer szlovák nyelvész*” kitétel megtévesztő, mert ennek alapján azt is hihetnénk, hogy Tancer a szlovák nyelv tudósa, holott a pozsonyi Comenius Tudományegyetem német nyelvi és irodalmi tanszékének vezetője, docense ő, magyarul mondva: a német nyelv és irodalom tanára. S ilyen vonatkozásban egy újabb félreértelmezhető mondat a Nádasdy-kritikában: „*Az interjúk nagy része szlovákul készült, más részük németül vagy magyarul (itt a szerző kollégái és édesanyja nyújtottak segítséget)*”. Ebben a mondatban az „*itt*” egyként vonatkozhat a „*németül*”-re és „*magyarul*”-ra. Pedig a németül elhangzó *oral history*k megértéséhez a német szakos tanárnak nemigen kellett segítség.

Továbbá: *A soknyelvű Pozsony nyomában* szerzője és kritikusa nemcsak nyelvészekként kollégák, de költőkként és műfordítókként is azok. S Jozef Tancer vonatkozásában ezt azért fontos megemlíteni, mert esszéire is különösen jellemző a szemléletes stílus, a kifejező képesség, amelyre (s esetleg a fordításbeli hiányára) talán nem ártott volna néhány mondat erejéig a tárgyalt kritikában is kitérni.

Vegyük például a könyv címét, amely eredetileg így hangzik: *Rozviazané jazyky*. Ennek a magyar jelentése szó szerint: Megoldott nyelvek. Azzal, hogy a műfordító itt a képiségről a fogalmiságra tolta a hangsúlyt, elvett a szerző jelzett törekvéseiből.